

*Олег
Хома*

ЕФЕКТИВНИЙ ОПІР НАУКОВЦЯ ЗА УМОВ МОРАЛЬНОГО РОЗПАДУ НАУКОВИХ СПІЛЬНОТ

Про спротив, протести, опір зазвичай ідеться у площині мікросоціальних протистоянь, політичних рухів, революцій, повалення диктатур, звільнення від окупації тощо. Утім, істотні дисбаланси українського соціуму створюють приводи для спротиву та протестів ледь не на всіх мікрорівнях. Однією зі сфер такої протестної «мікроактивності» є українська наука, що нині потерпає від небаченої раніше моральної кризи. Певна річ, наукова галузь України потерпає й від інших негараздів: від браку фінансування, від відсутності запиту на розробки з боку доволі слабкої економіки, від численних бюрократичних обмежень. Це призводить до відпливу кваліфікованих фахівців, неprestижності наукової кар'єри й інших негативних наслідків.

Проте зазначені негаразди мають, так би мовити, зовнішнє походження. Вони впливають на наукові спільноти, але виникли поза їхніми межами. Однак існує низка, так би мовити, «ендогенних» проблем, за які відповідальні лише самі ці спільноти, хай би як несприятливо складалася зовнішня кон'юнктура. Йдеться про небачені раніше масштаби плагіату і псевдонауки, що стали наслідком істотної моральної кризи самих наукових спільнот. Цю кризу не можна списати, скажімо, на «недостатнє фінансування», бо реакцій на економічні проблеми може бути багато, і немає жодної неминучості в тому, щоби втрачати моральні орієнтири. Годі казати, що плагіат і легітимована псевдонауковість

© О. ХОМА,
2018